

**Doplňující prohlášení vlády České republiky
k rozhodnutí Evropského výboru pro sociální práva
ve věci č. 191/2020 – FEANTSA proti České republice
předložené dne 3. září 2025**

Ve svém rozhodnutí ze dne 2. července 2024 Evropský výbor pro sociální práva („EVSP“) shledal porušení článku 16 Evropské sociální charty z roku 1961 („Charta“) z důvodu, že Česká republika nedostatečně zajišťuje právo na přiměřené bydlení a jistotu bydlení pro zranitelné domácnosti. EVSP konkrétně vytkl České republice, že (i) právní předpisy umožňující vystěhování nezajišťují nezbytné záruky pro zranitelné skupiny, včetně poskytnutí náhradního ubytování nebo povinnosti konzultovat s dotčenými stranami za účelem nalezení alternativních řešení k vystěhování; (ii) nabídka sociálního bydlení je nedostatečná a zároveň prostředky nápravy nejsou účinné, protože podle vnitrostátních právních předpisů neexistuje právní nárok na přiměřené a dostupné bydlení; a (iii) není zajištěn přístup nízkopříjmových a znevýhodněných skupin obyvatelstva v sociálně vyloučených lokalitách k dávkám na bydlení. Kromě toho EVSP shledal porušení článku 16 ve spojení se zákazem diskriminace v preambuli Charty, protože výše uvedená porušení nepřiměřeně dopadají na Romy.

I. ÚVOD

Vláda si dovoluje navázat na své předchozí prohlášení ze dne 23. ledna 2025 a předkládá aktualizované informace o přijatých opatřeních k implementaci rozhodnutí.

V uplynulých měsících byly přijaty **zákon o podpoře bydlení** a **zákon o dávce státní sociální pomoci**. Tyto zákony byly v době prvního prohlášení teprve ve stadiu návrhu, nyní Vláda předkládá stručné shrnutí jejich konečných přijatých verzí se zaměřením na klíčová ustanovení relevantní pro rozhodnutí ve věci *FEANTSA proti České republice*.

Kromě toho Vláda přijala další kroky k posílení informovanosti, představila výše uvedené rozhodnutí na zasedání Kolegia expertů¹ a zahájila odbornou spolupráci.

Vláda si je vědoma, že podobného tématu se týkalo rozhodnutí ve věci *ERTF proti České republice* (č. 104/2014, rozhodnutí ze dne 17. května 2016). V tomto případě EVSP shledal porušení článku 16 Charty z důvodu nedostatečných záruk proti vystěhování Romů, nevyhovujících bytových podmínek a nedostatku dostupného bydlení. Česká republika od té doby přijala několik opatření k provedení tohoto rozhodnutí. Vzhledem ke vzájemné provázanosti obou výše uvedených rozhodnutí Vláda očekává, že opatření přijatá k implementaci rozhodnutí *FEANTSA proti České republice* budou mít pozitivní dopad na implementaci *ERTF proti české republice* a naopak.

II. NEDÁVNO PŘIJATÉ ZÁKONY

Jak již bylo uvedeno, oba nově přijaté zákony mají za cíl zajistit přístup k vyhovujícímu bydlení a reformovat systém sociálních dávek. Zákon o podpoře bydlení vstoupí v platnost dne 1. ledna 2026 a zákon o dávce státní sociální podpory vstoupí v platnost dne 1. října 2025. Oba zákony představují významný pokrok pro implementaci rozhodnutí.

¹ Kolegium expertů je poradní orgán vládního zmocněnce, který slouží jako fórum pro analýzu a formulování doporučení orgánům ohledně vhodných obecných opatření, která mají být přijata za účelem provádění rozsudků Evropského soudu pro lidská práva, rozhodnutí Evropského výboru pro sociální práva a stanovisek smluvních orgánů Organizace spojených národů. Je složen ze zástupců všech ministerstev, obou komor parlamentu, nejvyšších soudů, Nejvyššího státního zastupitelství, Kanceláře veřejného ochránce práv, akademiků a členů různých nevládních organizací působících v oblasti ochrany základních lidských práv.

A. ZÁKON O PODPOŘE BYDLENÍ

Zákon o podpoře bydlení² se zaměřuje na systémovou podporu získání a udržení vyhovujícího bydlení pro osoby v bytové nouzi. Zřizuje **kontaktní místa** pro bydlení pod správou obcí, která budou poskytovat poradenství v oblasti bydlení pro osoby v nouzi a koordinovat poskytování podpůrných opatření, jako je bydlení s garancí nebo asistence v bydlení. Poskytovatel záruk bude soukromým pronajímatelům ručit za dluhy nájemníků na bydlení. Tento systém záruk by měl motivovat vlastníky nemovitostí k pronájmu svých nemovitostí lidem v sociální nouzi.

Kromě systému záruk pro soukromé vlastníky nemovitostí zákon zavádí také podporované obecní bydlení. Obce se mohou stát autorizovanými poskytovateli podpůrných opatření a pronajímat byty lidem v bytové nouzi. Za poskytování této služby dostávají státní příspěvek, který mohou použít na správu bytů, případně pokrytí škod nebo nedoplatků, či například, spolufinancovat renovaci obecního bytového fondu.

Aby byla zajištěna **jistota nájmu**, zákon stanoví podmínky pro nájemní a podnájemní smlouvy v rámci obou podpůrných opatření (bydlení s garancí a podporované obecní bydlení). V obou případech musí být nájemní smlouvy uzavřeny na dobu minimálně jednoho roku u podnájemní smlouvy na dobu dvou let (delší doby jsou přípustné), což také **omezuje zneužívání řetězení krátkodobých smluv**. Nájemné také nesmí překročit místní tržní sazbu nájemného podle cenových map Ministerstva financí. Při této intervenci propojí všechny relevantní strany, aby koordinovaly plán na zachování adekvátního bydlení.

Dále bude pomoc s bydlením poskytována pomocí asistence, kdy autorizovaná třetí strana zajišťuje osobám v nouzi dlouhodobou a individuální podporu při udržování jejich bydlení. Poskytovatelé asistence budou podporovaným lidem pomáhat spravovat jejich domácnosti, dodržovat podmínky nájmu a žít bez dluhů a stížností. Cílem zákona je vytvořit **systémovou alternativu k ubytovnám** nebo jiným nevyhovujícím bytům tím, že bude podporovat nájemní smlouvy na vyhovující bydlení mezi soukromými vlastníky a osobami v bytové nouzi prostřednictvím systému záruk a poskytováním systematické podpory zranitelným domácnostem ze strany poskytovatelů asistence.

Zákon spolu s dalšími nástroji a finančními pobídkami umožní nabídnout podporu lidem, kteří jsou ohroženi nebo již zažívají bytovou nouzi. Zároveň se zabývá **zvláštní zranitelností** určitých osob (např. Romů, kteří spadají pod skupinu osob diskriminovaných na trhu s bydlením, osob žijících v ubytovnách) a finančně motivuje poskytovatele podpůrných opatření (poskytovatele garance a poskytovatele asistence v bydlení), aby tyto zvláště zranitelné skupiny podporovali, jelikož obdrží vyšší příspěvek od správního orgánu.

Zákon dále **zlepšuje sběr dat** prostřednictvím Informačního systému podpory bydlení, který bude sledovat potřeby v oblasti bydlení, podporované osoby a realizovaná opatření. Obce s rozšířenou působností budou tyto údaje využívat k přípravě zpráv o bydlení každé tři roky, v nichž budou posuzovat místní potřeby, identifikovat sociální a prostorové vyloučení a doporučovat zlepšení. Tyto zprávy budou také sloužit jako podklad pro budoucí investice do bydlení.

Při přípravě zákona byly navíc zohledněny závěry EVSP ve věci *ERTF proti České republice* a tehdy projednávaná stížnost *FEANTSA proti České republice*. V důvodové zprávě zákonodárce zvláště upozornil na porušení zjištěná ve věci *ERTF proti České republice* a zdůraznil potřebu komplexní a systémové změny v oblasti bydlení. V této souvislosti zákonodárce poukázal na nedostatečný právní rámec upravující právo na bydlení, přístup k bydlení, územní segregaci a nevyhovující bytové podmínky v té době a dospěl k závěru, že přijetí zákona a souvisejících opatření umožní České republice splnit její mezinárodní závazky v oblasti lidských práv a svobod týkající se bydlení.

² Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2025-175>

B. ZÁKON O DÁVCE STÁTNÍ SOCIÁLNÍ POMOCI

Zákon o dávce státní sociální pomoci³ zjednodušuje systém dávek tím, že slučuje stávající dávky do jedné „superdávky“, čímž zefektivňuje přístup k nim a jejich správu. Zásadní je, že slučuje příspěvek na bydlení a dávku na bydlení do jedné dávky na bydlení, která poskytuje dávku lidem žijícím v ubytovnách, pokud ubytovna splňuje základní standardy.

Nově zákon **zohledňuje zranitelnost příjemců dávek** a při výpočtu výše dávek tuto zranitelnost kompenzuje. Pokud je dávka použita na bydlení v jiném prostoru, jako jsou zařízení sociálních služeb nebo rekreační objekty, (ani v obytné prostory, ani v ubytovny), musí úřad práce neprodleně informovat příslušný obecní úřad **s návrhem na zahájení sociální práce** zaměřené na řešení bytové situace členů dané domácnosti. Pokud úřad práce zjistí riziko ztráty bydlení, může z vlastního podnětu zajistit, aby náklady na bydlení byly hrazeny přímo poskytovateli bydlení.

Jak již bylo dříve uvedeno, oba zákony přispívají k cílům národní **Strategie romské rovnosti, začlenění a participace**. Zákon o podpoře bydlení podporuje lepší monitorování a sběr dat prostřednictvím informačního systému podpory bydlení, který pomůže lépe zacílit konkrétní podporu na zranitelné skupiny, včetně Romů. Zákony dále mají za cíl zajistit určitou kvalitu ubytoven, protože stanoví minimální standardy pro bydlení a směřují k vytvoření alternativy k ubytovnám tím, že poskytují bydlení s ručením.

Vláda se závěrem domnívá, že cílem těchto zákonů je vytvořit systémový rámec pro podporu osob v bytové nouzi, nabízí podporu, sociální práci a ochranu před vystěhováním, zároveň zlepšují přístup k dárkám na bydlení pro obyvatele ubytoven a řeší marginalizaci Romů na trhu s bydlením.

III. ZVYŠOVÁNÍ POVĚDOMÍ A ANALÝZA ROZHODNUTÍ

Kancelář vládního zmocněnce představila agendu na [12. zasedání Kolegia expertů](#),⁴ kterého se zúčastnili mimo jiné zástupci Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva spravedlnosti, vládní zmocněnkyně pro lidská práva, zmocněnkyně vlády pro záležitosti romské menšiny, veřejného ochránce práv a zástupci nevládních neziskových organizací.

Výbor přivítal přijetí obou zákonů jako důležitý první krok k provedení rozhodnutí. Současně však zdůraznil nutnost další analýzy jejich dopadů na zranitelné skupiny, včetně Romů, a podpořil vypracování akčního plánu, který zajistí, aby tyto zákony měly v praxi účinný dopad. Akční plán se zaměří na potřeby zranitelných skupin a nastíní další implementační opatření nezbytná pro splnění povinností dle článku 16 Charty spolu s harmonogramem jejich přijetí. Zvláštní pozornost bude věnována dopadu na obyvatele ubytoven, osoby v sociálně vyloučených lokalitách a romské komunity.

První zasedání na vysoké úrovni věnované akčnímu plánu je naplánována na listopad 2025. Toto jednání poskytne prostor ministerstvům a dalším zúčastněným stranám, včetně zástupců nevládních organizací a Romů, příležitost projednat možné oblasti, které je potřeba dále řešit, aby bylo zajištěna účinná implementace výše uvedeného rozhodnutí.

Kromě to Kancelář vládního zmocněnce zveřejnila český překlad rozhodnutí spolu s jeho shrnutím na svých webových stránkách (<https://mezisoudy.cz/>) a dále šířila povědomí o rozhodnutí tím, že jeho anotaci zařadila do Zpravodaje vládního zmocněnce (<https://mezisoudy.cz/zpravodaj-kvz>), vydala [tiskovou zprávu](#) a zveřejnila informace o rozhodnutí na svých sociálních sítích.

³ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2025-151>

⁴ Podklady a zápis z jednání Kolegia expertů týkající se rozhodnutí ve věci *FEANTSA proti České republice* jsou k dispozici na adrese: <https://mezisoudy.cz/vykon-rozsudku-eslp-a-rozhodnuti-dalsich-mezinarodnich-lidsko-pravnich-organu/ertf-proti-cr>

IV. ZÁVĚR

Vzhledem k výše uvedenému Vláda České republiky dospěla k závěru, že proces implementace rozhodnutí EVSP pokročil. Byly přijaty klíčové právní předpisy a probíhají přípravy na první zasedání na vysoké úrovni. Vláda je připravena průběžně informovat Výbor ministrů a EVSP o dalším postupu.